

KGST-együttműködés a mezőgazdaságban

Nem történelmi véletlenül, nem is csak arról van szó, hogy az adott időszak társadalmi és gazdasági szükségsszerűsége kívánja meg az együttműködés fejlődését. Igaz, ezek is hozzájárulnak a közeledéséhez éppen úgy, mint a tömegkommunikációs eszközök, a közlekedés és más hasonló tényezők fejlődése is. Mindezen azonban csak orientáló, segítő eszközök, a döntő tényező a szocialista nemzetköziség.

Már Lenin világosan látta, hogy a népek történelmi fejlődése mind szorosabb kapcsolatokat kialakulását hozza magával. "... az emberiség egész gazdasági-politikai és szellemi élete már a kapitalizmusban is mindinkább internacionalizálódik. A szocializmus ezt teljes mértékben internacionalizálja". Ennek jegyében alakult meg a KGST. A tagállamok külkereskedelmi együttműködésének fokozására a műszaki tapasztalatcsere, a tudományos eredmények cseréjének megszervezésére irányuló kezdeti eredmények is sikereket hoztak. De mihamarabb a KGST tevékenységében a figyelem az általános és külkereskedelmi feladatokon túl az ágazati feladatok felé fordult, sorra létrejötték az ágazati állandó bizottságok. Így már 1956-ban megalakult a KGST mezőgazdasági állandó bizottsága.

Ezt követően mindinkább előtérbe kerültek az agrár-gazdaság kérdései is. Az 1968-70-es évek népgazdasági tervének egyeztetése során a mezőgazdaság területén folytatott tervek koordináció — melyet a mezőgazdasági állandó bizottság készített elő — már nagymértékben segítette mezőgazdaságunk gépekkel, berendezé-

sekkel, vegyi anyagokkal, nagy terméshozamú vetőmagokkal való ellátását.

A szocialista gazdasági integráció előnyének teljesebb és tervszerűbb kihasználása céljából a KGST 1969. évi XXIII. rendkívüli ülészakája az együttműködés további elmélyítését, valamint a szocialista integráció fejlesztését célzó Komplex Program kidolgozását határozta el. Ez egyben a szocialista gazdasági integráció minőségileg új szakaszának kezdetét jelentette.

A különböző munkacsoportokban folyó munka mintegy szintetizálásaként készült el a KGST-államok mezőgazdasági prognózisa. Ez a munka az eddig elért eredmények összefoglalásával előrejelzést ad a mezőgazdaságban elérhető eredményekről, a szocialista munkamegosztás lehetőségeinek hasznosításáról.

A növénytermesztési állandó munkacsoport munkáját dicséri, hogy a tagországokban már 1975-ig 307 nemestett fajta került köztermesztésbe. Elkészült az érdekelte országok vetőmag és szaporítóanyag-termelési szakosítási egyezménye.

A közös munka eredményességét igazolják a hozamok és azok gyors növekedése. Magyarországon az elmúlt esztendőben több mint 1,3 millió hektáron termeltük a szocialista országokból származó bőven termő fajtákat és hibrideket.

Hazánk pedig természeti adottságainak megfelelően, elsősorban a kukorica, árpa, lucerna, vöröshere, kertészeti magvak és szaporítóanyagok terén vállalt részt a szocialista közösség országában jelentkező szükségletek kielégítésében.

Elkészültek a tagországokban tenyésztett gazdasági állatok katalógusai. A katalógusok felölelik a tej-, és a kettős hasznosítású szarvasmarha-, a sertés- és a juhfajtákat.

A géntartalék katalógusának elkészítésével, az egyes fajok tesztelési metodikájának kidolgozásával, nemzetközi tapasztalatcserevel, a KGST hozzájárult a tagországok hús- és tojáshasznosítású baromfi fajtaváltozatainak megismeréséhez, tulajdonságaik összehasonlításához.

A mezőgazdasági prognózis — kiegészülve a KGST élelmiszeripari állandó bizottság keretében kidolgozott élelmiszeripari prognózissal, első kísérlet volt, ami kedvező lehetőségeket jelezett. Így az 1978-80. évi népgazdasági tervkoordinációkkal együtt megfelelő tájékoztatást adott a jelenlegi feladatok előkészítéséhez, a komplex hosszú távú fejlesztési célprogramok kidolgozásához. Olyan fontos kérdések megoldásához, mint például az alapvető élelmiszert termelő ágazatok fejlesztése.

A KGST-együttműködés magasabb szintjének megvalósítása — a Komplex Program célkitűzéseinek megfelelően — napjaink feladata. Ezt a munkát kezdtük el a hosszú távú célprogramok kidolgozásában. Ebben nem kis feladat hárul ránk, magyarokra is.

A magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar fejlődésének is kulcskérdése, hogy ebben az együttműködésben milyen szerepet tudunk vállalni.

Az elmúlt időszak tanulságai és eredményei azt követelik, hogy a kidolgozandó, magasabb szintű együttműködésben, amely a szocialista nemzetközi integrációt hivatott megvalósítani, a megnövekedett követelményeknek megfelelően vegyünk részt saját és az egész szocialista közösség érdekében.

A jövő feladatát képezi a közös tenyésztési munkán túl a korszerű termelési rendszerek, tartástechnológiák kialakítása, egységesítése és a termelési tapasztalatok kölcsönös kicserélésének fokozása.

Keserű József

Turista-utakon

Számítások szerint a világ természetjáróinak egyötöde a Szovjetunióban található. Ez nem is meglepő, hiszen az emberek a jólét emelkedésével mind több lehetőséget kapnak rá, hogy a pihenőnapokat vagy évi rendszeres szabadságukat érdekes turista-utakon töltsék el.

Tavaly 29 millióan töltötték szabadságukat természetjárással, turistaközpontokban, 165 millióan vettek részt különböző túrákon és sok tízmillióan járták a természetet.

Egyre növekszik a vízi túrák kedvelőinek száma. Maga a természet kínál ehhez remek lehetőségeket: a Szovjetunióban sok ezer nagy és kis tó, megszámlálhatatlan patak és folyó van köztük a síkságokon lassan hömpölygő folyamok, s a hegyek között sziklákon lezúduló sebes hegyi folyók. A sebes vízfolyásokkal csak a legtapasztaltabb és félelmet nem ismerő sportolók tudnak megbirkózni, különösen az Urálban, Szibériában és más hegyes tájakon.

Sok vízitúrázó vonzanak a csodálatos szépségű Altáj vízi útjai. Itt vannak Szibéria legmagasabb hegyei, s olyan folyamok, mint a Bija és a Katuny sok mellékfolyójukkal.

A vízitúrázóknak az Idényt a Katuny egyik jobboldali mellékfolyóján, a vad zugokban gazdag Zuj folyón nyitották meg az Altáj Bajnokszággal, amelyre Szibéria és az Urál 14 városából érkeztek résztvevők. Nagy bátorságot követelt az útvonal, s hogy a versenyzők gyorsan és baj nélkül végighajózzanak a folyón.

Hídvasár

A sikeres hortobágyi lovasnapok rendezvénysorozatán újabb eseménnyel készülnek a pusztán. Augusztus 17-18-19-20-án megrendezik a hagyományos, immár XV. hortobágyi hídi vásárt.

A kilencnyolc híd tövében először 106 évvel ezelőtt rendeztek állat- és kirakodóvásárt. Ma már ennek jellege jelentősen megváltozott. A népművészek, a népi iparművészek, a népművészet ifjú mesterei országos kirakodóvásárává fejlődött.

A barátság nagy próbája

Szegedi könyv a lengyel menekültekről

„Magyarország és Lengyelország két százados tölg, külön és másformájúra nőtt a törzsük, de a föld alatt szétágazó gyökereik láthatatlanul összefonódtak és egymáshoz tapadtak.” Ez a Stanislaw Worcelltől származó hasonlat jól szemlélteti a lengyelek és magyarok ezeréves kapcsolatát, melyről — hála a kutatóknak és a könyvkiadóknak — egyre többet tudunk meg. (Elég, ha Kovács Endre és Dávid Katalin nemrég megjelent imponáló könyvére — *Magyarország Lengyelország. A barátság ezer éve* — utalunk.) Hogy milyen nehéz próbát állt ki a lengyelek és a magyar nép barátsága a második világháború alatt, arra a hetvenes évek elejétől derült fény igazán. Olyan tényeket, dokumentumokat hoztak nyilvánosságba, melyek egyértelműen bizonyították, hogy Magyarország — a Harmadik Birodalommal való szövetség ellenére — hű maradt a lengyelek iránti barátság eszméjéhez. A lengyel-német konfliktusban a magyar kormány semleges volt, s több tízezer lengyel menekült befogadást tette lehetővé. Nem állítjuk, hogy az utóbbi évtizedben szélesebb közvéleményünk is megismertette történelmünknek ezt a fejezetét. Pedig ez lenne a cél. Különösen a „Hitler utolsó esatlósa” és a „bűnös nép” teória szellemében nevelt fiatalok azok, akik jóformán semmit sem tudnak minderről.

Sajnos, némelyek napjainkban is kisebbségi akarják a lengyel-magyar kapcsolatokat jelentőségét. Somlóán „feleltelennek” és „cinikusnak” minősítik a második világháború alatti lengyeleknek nyújtott segítséget. Nem kívánunk most e fura logika rejtelmeibe bonyolódni, csupán azt bátorítanánk e képtelen történelmszemlélet hirdetőitől megkérdezni: miért csak a „hideg napokat” nem felejtjük? Az 1979 nvarán indult vitában (a fontosabb cikkek az Élet és Irodalom, a Népszabadság, a História, a Tiszta, az Új Tükör lapjain jelentek meg) szerencsére a józanabb vélemények is hangot kaptak. Azt mondhatnánk, a Szegeden most megjelent *Lagzi István* által szerkesztett *Ta-*

mulmányok a magyarországi lengyel emigráció történetéből 1939-1945 című kötet is — közvetett módon — hozzászólás ehhez a vitához. „Már volt a kormány érdeke a menekültek és megint más a munkaszolgálat. Az ország sorskérdéseinek megfontolásában nem mondható el ugyanez” — írja Lagzi István. Majd így folytatja: „... az anyagi és erkölcsi gondozás, az egészségügyi ellátás biztosítása, de a menekültek baloldali tevékenységének könyörtelen elfojtása is — megegyezett a hivatalos Magyarország érdekeivel. A menekültek befogadása és segítése azonban olyan kérdések és kormányzati politikai érdekek közé tartoztak, melyek a lakosság széles tömegei előtt is rokonszenvesek voltak.” Lagzi arra is figyelmeztet, hogy „ne minősítsük cinizmusnak, feleltelenségnek azt, ami valójában kimerítette a tisztesség kritériumát: [...] ám nekünk ott is »hősöket«, ahol nincsenek”. A történelmi hűség kívánja, hogy különbséget tegyünk a segítéskétféle (önkéntes és hivatali) változata között.

Lagzi Istvánnak több alapvető, a téma szempontjából megkerülhetetlen tanulmánya jelent már meg. Most mintegy összegezi a második világháború alatti magyarországi lengyel menekültek történetének főbb kérdéseit. *Witold Biegański* hadtörténetes ezredes a háborús menekültek ügyét jogi aspektusból is megvilágítja munkájában. Megállapítja, hogy Magyarország a nemzetközi jog által előírt kötelezettségeknek teljes mértékben eleget tett. *Mieczyslaw Wieliczkonak*, a kötet másik lengyel szerzőjének az írása inkább ünnepi beszédhez, s nem tudományos dolgozathoz hasonlít.

Az eddig említett tanulmányok eredetileg a JATE Új- és legújabb kori egyetem történelmi tanszéke, a Budapesti Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ és a Polonisztikai Munkaközösség által szervezett, az elmúlt év szeptemberében Szegeden megtartott tudományos ülésszak előadásai voltak. Külön figyelmet érdemel azonban Lagzi Istvánnak ugyancsak ebben a kötetben található közleménye, mely a lengyel menekültek dél-magyarországi történetének első alapos összefoglalása. Sajtótörténeti érdekességű Lagzi tanulmányának az a fejezete, mely a „szeptemberi hadjárat” szegedi visszhangjával, a szegedi sajtó lengyel tárgyú írásával foglalkozik. A *Dél-magyarországi* példál 1939. szeptember 17-én Varso küzdelme címmel cikk jelent meg a lengyel főváros harcáról. Tanulmányosak a menekültek életének helyi mozzanatai is. A szegedi V. hadtest területén egyébként négy lengyel katonai tábor volt: Szeged-Álsóközpontban (a mai Mórahalom helyén), Győrakadon, Tompán és Garán. Fontosak a németek elől bújálók és külföldre menekülő lengyelek szöktetésének szegedi vonatkozásai is.

Az egészségügy történeti tudat és nemzeti önismeret szempontjából is nagy jelentőségű kötetet *Edvard Dębicki* nagykövetségi tanácsos és *Antalfy György* rektor előszavával, illetve bevezetőjével a Budapesti Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ adta ki.

Dr. V. M.

Olasz Sándor

Új reaktor

Egyszeriben egymillió kilowattal megemelkedett a Szovjetunió európai részének központjában. A Don felső folyásánál épített novovoronyezi atomerőmű kapacitása. Ipari áramot adott az egymillió kilowattos ötödik energiablokk.

Az országban ez az első egymillió kilowattos víz-víz reaktor. típusreaktorra válik a hasadóanyaggal üzemelő erőművek számára, amelyeket a Szovjetunióban és más KGST-tagállamokban fognak építeni. Az új energiablokkban a szovjet atomenergetika fejlesztésének fontos elve testesül meg: az aggregátok egységnyi teljesítményének növelése, az erőművek beruházásainak csökkentése és gazdaságossági mutatóik megjavítása céljából. Míg az atomerőmű első három blokkjában, amelyeknek együttes kapacitása egymillió kilowatt, tíz turbina dolgozik, addig az új energiablokkban mindössze kettő. Az új reaktor aktív zónája térfogatának jelentéktelen növelésével az energiatermelés több mint kétszeresére növekedett az előd teljesítményéhez viszonyítva.

A következő öt éves időszakban sorozatban fogják gyártani ezeket a reaktorokat.

A novovoronyezi atomerőmű elérte a csaknem két és fél millió kilowattos kapacitást, és üzemeltetésének tizenöt esztendeje alatt mint-

egy 90 millárd kilowattóra villamos energiát termelt. Itt a gyakorlatban mutatkozott meg a szovjet berendezés nagy hatékonysága, az iránnyítás és sugárzásvédelem valamennyi rendszerének megbízhatósága.

A legközelebbi hűszertendőben az ország középső és nyugati körzetében, a hasadóanyag bázisán fog fejlődni az energetika. A jelenleg épülő atomerőművek együttes kapacitása meghaladja a 60 millió kilowattot.

A Szovjetunió állandó segítségét nyújt KGST-partnerreinek. Az energia, a tüzelő- és nyersanyagok területén az 1990-ig terjedő időszakra előirányzott hosszú távú együttműködési célprogramban szerepel az atomenergetika meggyorsított ütemű fejlesztése. Előirányozták, hogy az európai szocialista országok — köztük hazánkban, Pakson — és Kuba területén együttvéve kb. 37 millió kilowatt összkapacitással rendelkező atomerőműveket fognak építeni.

A Szovjetunióban fokozott figyelmet szentelnek az atomerőművek veszélytelen üzemeltetésének. Ervénybe lépett a biztonság elveit meghatározó okmányok elfogadott rendszere. Az állami felügyelet szigorú ellenőrzést gyakorol ezeknek az elveknek a gyakorlatban történő betartása felett.

(APN)

A munkaügyi viták határidejéről

Sz. F. szegedi olvasónk kérdezi: mennyi időn belül kell munkaügyi döntőbizottságnak a hozzá forduló dolgozó ügyében dönteni? Abban az esetben, ha a döntés a dolgozóra nézve kedvezőtlen, ez ellen mennyi időn belül lehet a munkaügyi bírósághoz fordulni?

A munkaügyi döntőbizottságok szervezetéről és eljárásáról a 19/1979. (XII. 1.) MUM számú rendelet intézkedik. A munkaügyi döntőbizottság a dolgozó által beadott kérelmet általában az előterjesztéstől számított nyolc napon belül köteles elbírálni. A tárgyalás időpontját úgy kell meghatározni, hogy a felek és képviselők, valamint az esetleges tanú, szakértő az idézést vagy értesítést a tárgyalás időpontja előtt legalább 48 órával megkapja. Abban az esetben, ha a tényállás a

tárgyaláson nem volt tisztázható, lehetőleg további nyolc napon belül újabb tárgyalást kell tartani; és arra a hiányzó bizonyítékokat beszerezni. Ha az úgy tisztázására csak valamely előzetes eljárás befejezése vagy a megjelenésben tartósan akadályozott (például: beteg stb.) személy meghallgatása után kerülhet sor, a tárgyalás új határidejét a döntőbizottság az eljárás befejezése, illetve az akadályoztatás ismert vagy bejelentett megszűnése után tűzi ki.

Nem kell bevárni az előzetes eljárás befejezését, ha azok a kérdések, amelyek a munkaügyi vita szempontjából jelentősek — előbb tisztázódnak. Az ügyet eldöntő határozat kiegészítését a felek a kézbesített követő 15 napon belül kérhetik, ha a munkaügyi döntőbizottság csak a kérelem egy része felől határozott vagy nem határozott olyan kérdések-

ben, amelyről hivatalból kell határoznia. A munkaügyi döntőbizottság az eljárás határozattal fejezi be, és azt a meghozataltól számított három napon belül kell az érdekelteknek kézbesíteni. A munkaügyi döntőbizottság jogerős határozatát három napon belül teljesíteni kell, kivéve, ha jogszabály vagy maga a határozat eltérő teljesítést ír elő.

A munkaügyi döntőbizottság határozata ellen az abban érintettek harminc napon belül fordulhatnak keresettel a munkaügyi bírósághoz. A keresetlevelet a határozatot hozó munkaügyi döntőbizottságnál kell beadni, de a munkaügyi bíróságnak kell címezni. A munkaügyi döntőbizottság a keresetlevelet az ügy összes irataival együtt a benyújtástól számított három napon belül köteles a bírósághoz továbbítani.